

Fågelinventering Almunge-Lövsta, Uppsala kommun

Naturföretaget 2025

Utförare

Naturföretaget

Organisationsnummer: 769620-4382

Adress: Vaksalagatan 6, 753 20 Uppsala

E-post: info@naturforetaget.se

Telefon: 018-304050

Beställare

Mikael Oscarsson

E-post: mikael.oscarsson1@gmail.com

Telefon: 010-615 60 00

Projektledare och kontaktperson: Tore Dahlberg, tore@naturforetaget.se, 073-933 10 95

Inventering: Tore Dahlberg

Foto: Samuel person

Rapport: Tore Dahlberg

Förstudie och kartor: Staffan Fridh

Kvalitetsgranskning: Samuel Persson

Leverans rapport: 2025-09-03

Leverans geodata: 2025-06-25

Version: 3

Omslagsbild: En grönsiska i alsumpskog

Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Metodik.....	5
Datainsamling.....	5
Rapportering av arter.....	6
Förstudie	6
Osäkerhet i bedömningen.....	6
Fåglar och artskydd	7
Beskrivning av området	8
Resultat	9
Observerade arter	9
Äldre fynd	10
Slutsats.....	10
Källor.....	11
Bilaga 1. Karta över artfynd.....	12
Bilaga 2. Tabell över häckningskriterier	13
Bilaga 3. Tabell över samtliga noterade fågelarter	14

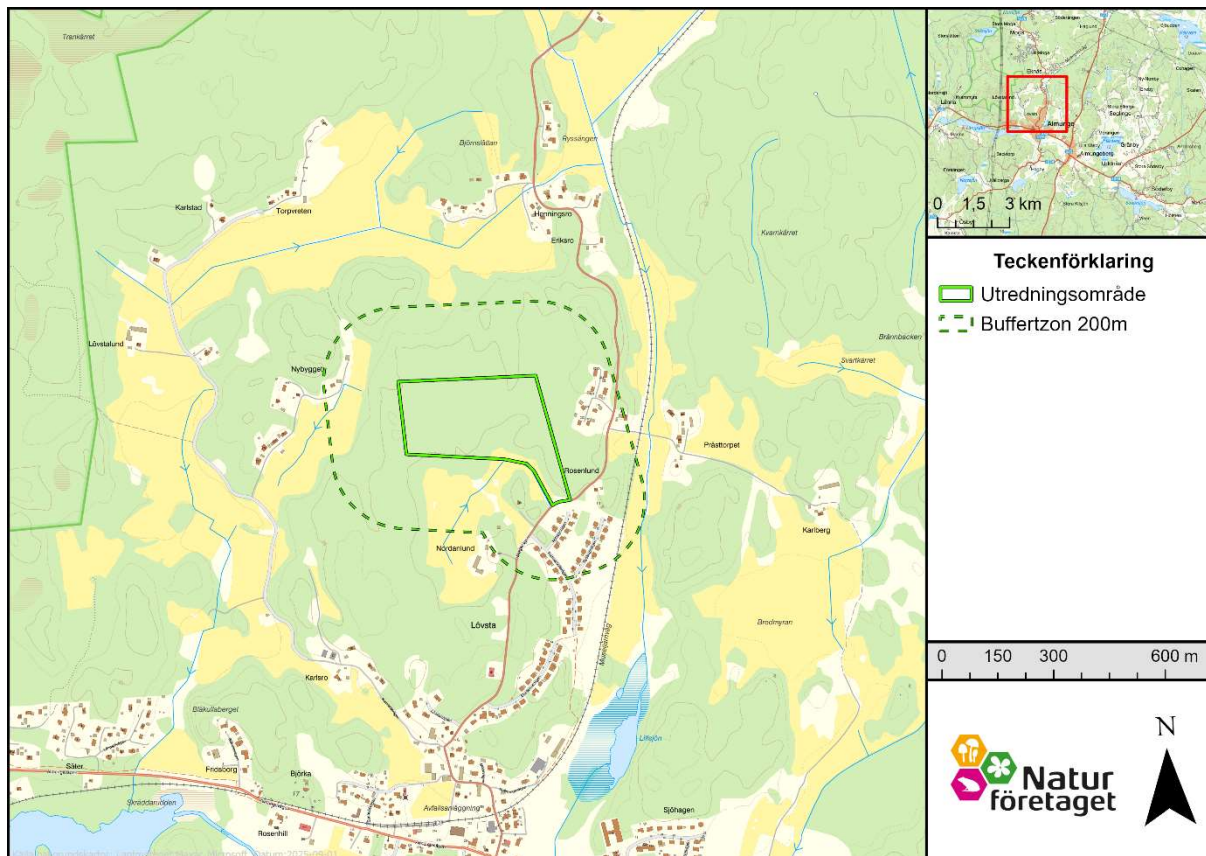
Sammanfattning

Mikael Oscarsson önskar bebygga fastigheten Almunge-Lövsta 1:147 med bostäder och som en del i detaljplanearbetet behöver naturvärden på platsen utredas. På uppdrag av kommunen har Naturföretaget därför genomfört en allmän häckfågeltaxering i området våren 2025. Parallellt med fågelinventeringen har även naturvärdesinventering samt en riktad inventering av groddjur gjorts. Dessa redovisas i separata rapporter.

Under fågelinventeringen följdes Naturvårdsverkets standard för kombinerad punkt- och linjetaxering. Undersökningsmetoden är utformad för att identifiera förekomst och populationstäthet av samtliga fågelarter inom inventeringsområdet. Inventeringsområdet utgörs av området för bygglovsansökan samt en omgärdande buffertzon på 200 meter. Totalt påträffades 43 fågelarter inom det inventerade området. Av dessa är fem arter rödlistade: samtliga som nära hotade (NT). Ingen art upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 noterades.

Bakgrund

Mikael Oscarsson önskar bebygga fastigheten Almunge-Lövsta 1:147 med bostäder och som en del i detaljplanearbetet behöver naturvärden på platsen utredas. På uppdrag av kommunen har Naturföretaget därför genomfört en allmän häckfågeltaxering i området (se figur 1) våren 2025. Parallellt med fågelinventeringen har även naturvärdesinventering samt en riktad inventering av groddjur gjorts. Dessa redovisas i separata rapporter.

Figur 1. Översiktsskarta som visar utredningsområdet för detaljplan och dess buffertzona på 200 m.

Metodik

Under fågelinventeringen följdes Naturvårdsverkets standard för kombinerad punkt- och linjetaxering (Naturvårdsverket, 2016), anpassat till den lokala fågelfaunan vad gäller antal besök och upplägg i fält. Undersökningsmetoden är utformad för att identifiera förekomst och populationstäthet av samtliga fågelarter inom inventeringsområdet. Inventeringsområdet omfattar området för bygglovsansökan samt en omgärdande buffertzona på 200 meter. Den allmänna fågelinventeringen genomfördes 1 april, 7 maj, 2 juni och startade vid soluppgång och avslutades ca tre till fyra timmar senare. Samtliga sedda och hörda fågelarter noterades under hela inventeringstiden men noggranna punkter togs endast för naturvårdsintressanta arter. Vid varje av de tre inventeringstillfällena genomströvades inventeringsområdet långsamt så att ingen del faller utanför inventerarens effektiva observationsområde.

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Field Maps for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data tas sedan ut från ArcGIS och levereras i formatet geopackage eller annat överenskommet filformat. Noggrannheten är ca 5–10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla fynd av naturvårdsintressanta fågelarter rapporteras in till Artportalen med en koordinat för varje förekomst. Övriga fågelarter rapporteras normalt bara med enstaka koordinater per område som de förekommer i. Detta eftersom det inte är av intresse att se alldeles för många punkter av vanligt förekommande arter så som t.ex. bofink och lövsångare.

Naturvårdsintressanta fågelarter

Med begreppet avses arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga värden för fågelliv. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, arter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1, arter prioriterade i Skogsvårdslagen, typiska arter och arter vars populationer har minskat med 50 % eller mer sedan 1980.

Rödlistade arter

Arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet (enligt IUCN bedömnings-system). Rödlistan uppdateras vart femte år av SLU Artdatabanken.

Arter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1

Av Sveriges fågelarter är 67 listade i fågeldirektivets bilaga 1. Det innebär att särskilda skyddsområden (Special Protection Areas SPA) där dessa fåglar häckar ska pekas ut och ingå i Natura 2000-nätverket. Även fåglar som regelbundet rastar i betydande antal ingår i denna bilaga.

Prioriterade fågelarter i Skogsvårdslagen

Arter som i skogsbruket ska visas anpassad hänsyn efter särskilda behov. Skador till följd av skogsbruksåtgärder ska förhindras eller begränsas i livsmiljöer och på substrat där det förekommer prioriterade fågelarter.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Minskat >50 %

Fågelarter vars populationer har minskat 50 % eller mer mellan 1980 och 2018. Data om dessa arter är tagna från svensk fågeltaxerings och ArtDatabankens rapportering till EU:s kontinuerliga uppföljning av Fågeldirektivet.

Förstudie

Äldre fynd av arter från området har inhämtats från Artdatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor, Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur samt tidigare genomförd naturvärdesinventering.

Osäkerhet i bedömningen

Vi bedömer vårt resultat som tillförlitligt och vi ser ingen osäkerhet i vår bedömning. Detta antagande grundar vi på att inventeringen genomfördes under goda väderförhållanden som ej påverkade inventerarens observationsförmåga eller fåglarnas aktivitet negativt och att inventeringen gjordes under tidiga morgnar vid den viktigaste perioden på våren (april-juni).

Fåglar och artskydd

Artskyddsförordningen (2007:845) implementerar EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG) och fågeldirektiv (2009/147/EG) i svensk lag. Artskyddsförordningen omfattar även arter som var fridlysta i Sverige före EG-inträdet och som inte ingår i något av direktiven. Artskyddsförordningen stammar från 8 kap. miljöbalken, och är även en precisering av 2 kap. miljöbalken (MÖD 2013:13).

Den 1 oktober 2022 genomfördes en ändring i artskyddsförordningen avseende skyddet för fåglar. Denna ändring innebär i praktiken att förbudet inte längre tillämpas om exploateringen inte har någon betydelse för att bibehålla eller uppnå en tillfredsställande populationsnivå för den berörda fågelarten.

4 § Det är förbjudet att

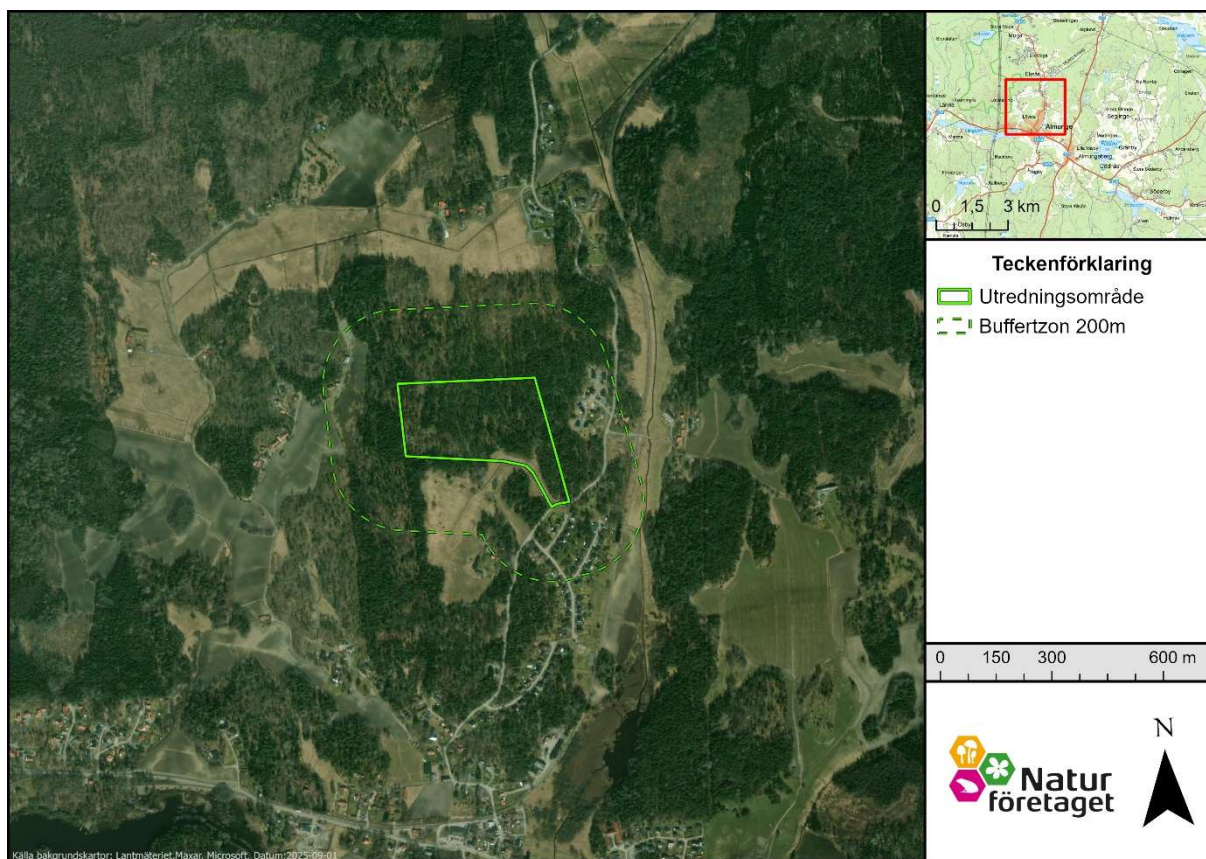
1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Förordning (2022:928).

Om en verksamhet bedöms överträda någon punkt i 4 § till en grad där det har betydelse för att bevara eller återställa fågelpopulationen på en tillfredsställande nivå, kan det leda till att förbud enligt artskyddsförordningen utlöses. Med detta i åtanke är det av stor vikt att fokusera på att störningar, särskilt under häcknings- och uppfödningssperioden, inte påverkar populationen negativt. Det är även nödvändigt att undvika påverkan på särskilt hotade arter med en negativ populationsutveckling, det vill säga arter vars population och bevarandestatus löper risk att påverkas negativt av verksamheten.

Beskrivning av området

Inventeringsområdet är ca 9 ha stort och ligger i ett småbrutet skogs- och jordbrukslandskap i norra utkanten av Almunge (se figur 2). Skogsmarken består dels av plockhuggen hällmarkstallskog, dels av produktionsskog. I väster finns ett gammalt hygge med lövsly och enstaka sparade äldre lövträd samt två små sumpskogar. I sydost ingår delar av en smal inäga i inventeringsområdet. Genom inägan, strax utanför inventeringsområdet löper ett stort och djupt dike. Ungefär 1 km väster om inventeringsområdet ligger naturreservatet Tjäderleksmossen.

Figur 2. Översiktsskarta som visar utredningsområdet och dess närmaste omgivning med ortofoto som bakgrund.

Resultat

Observerade arter

Under inventeringen noterades elva naturvårdsintressanta fågelarter, se tabell 1. Av dessa är det fem arter som är rödlistade, en som är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1, två som är prioriterade i skogsvårdslagen, två typiska arter i naturtypen taiga och fyra som har minskat med mer än 50 % sedan 1980. Av de noterade naturvårdsintressanta fågelarterna har ingen säker eller trolig häckning kunnat konstateras inom inventeringsområdet. För karta över artfynd se bilaga 1.

Tabell 1. Tabell över samtliga naturvårdsintressanta fågelarter som noterats under Naturföretagets inventering. Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020. Fågeldirektivets bilaga 1: arter som kräver särskilt skydd i form av SPA-områden där arterna häckar eller rastar i betydande antal. Prioriterad art i Skogsvårdslagen: arter som i skogsbruket ska visas anpassad hänsyn efter särskilda behov. Typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus. Minskat >50 %: arter som minskat mer än 50 % under perioden 1980 – 2015. Häckningskategori anges för de arter där högsta häckningskriterier kunnat fastställas (se bilaga 2 för samtliga kriterier)

Artnamn	Rödlista 2020	Fågeldirektivets bilaga 1	Prioriterad art i Skogsvårdslagen	Typiska arter	Minskat >50 %	Häckningskategori	Kommentar
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	NT					Ingen häckning	Förbiflygande vid ett tillfälle. Häckar inte inom området.
Kråka <i>Corvus cornix</i>	NT					Ingen häckning	Observerad strax utanför området vid ett par tillfällen.
Gröngöling <i>Picus viridis</i>			X			Ingen häckning	Ropande från utanför inventeringsområdet.
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>					X	Möjlig häckning	Allmän.
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	NT				X	Möjlig häckning	En hane håller revir på samma plats vid samtliga tillfällen.
Gök <i>Cuculus canorus</i>			X			Möjlig häckning	
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>					X	Möjlig häckning	
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>					X	Möjlig häckning	Allmän.
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	NT					Ingen häckning	Migrerande fåglar.
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>				X		Möjlig häckning	Typisk art för naturtypen 9010, Taiga.
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	NT					Möjlig häckning	
Tofsmes <i>Lophophanes cristatus</i>				X		Möjlig häckning	Typisk art för naturtypen 9010, Taiga.

Äldre fynd

På Artportalen (2000–2025) finns inga äldre fynd av naturvårdsintressanta fågelarter rapporterade från inventeringsområdet. Vid Prästtorpet 200 m österut har hornuggla (rödlistad som NT) häckat och fått ut ungar under 2020 och 2012. Hornuggla har inte noterats under denna inventering, men inägorna i södra delen av området används sannolikt som jaktmarker de år arten häckar i närheten.

Slutsats

Under inventeringen gjordes inga fynd av naturvårdsintressanta fågelarter som indikerar säker eller trolig häckning. Sannolikt är dock att någon av arterna i häckningskategorin möjlig häckning nyttjar området för detta ändamål. En gulsparv höll revir på samma plats vid flera tillfällen och det är därför ganska troligt att den också häckar i närheten. Fynd av grönsiska, gök, järnsparv, kungsfågel, stjärtmes, svartvit flugsnappare och tofsmes gjordes mer utspritt i området och det är därför svårt att veta om och i så fall var häckning har ägt rum.

Källor

Litteratur

BirdLife Sverige. 2024. *Program för fågelskydd och naturvård*. Version 2024-04-23

Naturvårdsverket 2016. *Linjetaxering samt kombinerad punkt- och linjetaxering Version 1:0*, 2016-03-21.

Naturvårdsverket. 2022. *Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk*. PM 2022-09-29

SLU Artdatabanken 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Databaser

Länsstyrelserna. *Geodatakatalogen*. <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> (2025-06-11)

Naturvårdsverket. *Metadatakatalogen*. <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/> (2025-06-11)

Skogsstyrelsen. *Skogsstyrelsens geodata*.

<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/> (2025-06-11)

SLU Artdatabanken. *Artfakta*. <https://www.artfakta.se/> (2025-06-11)

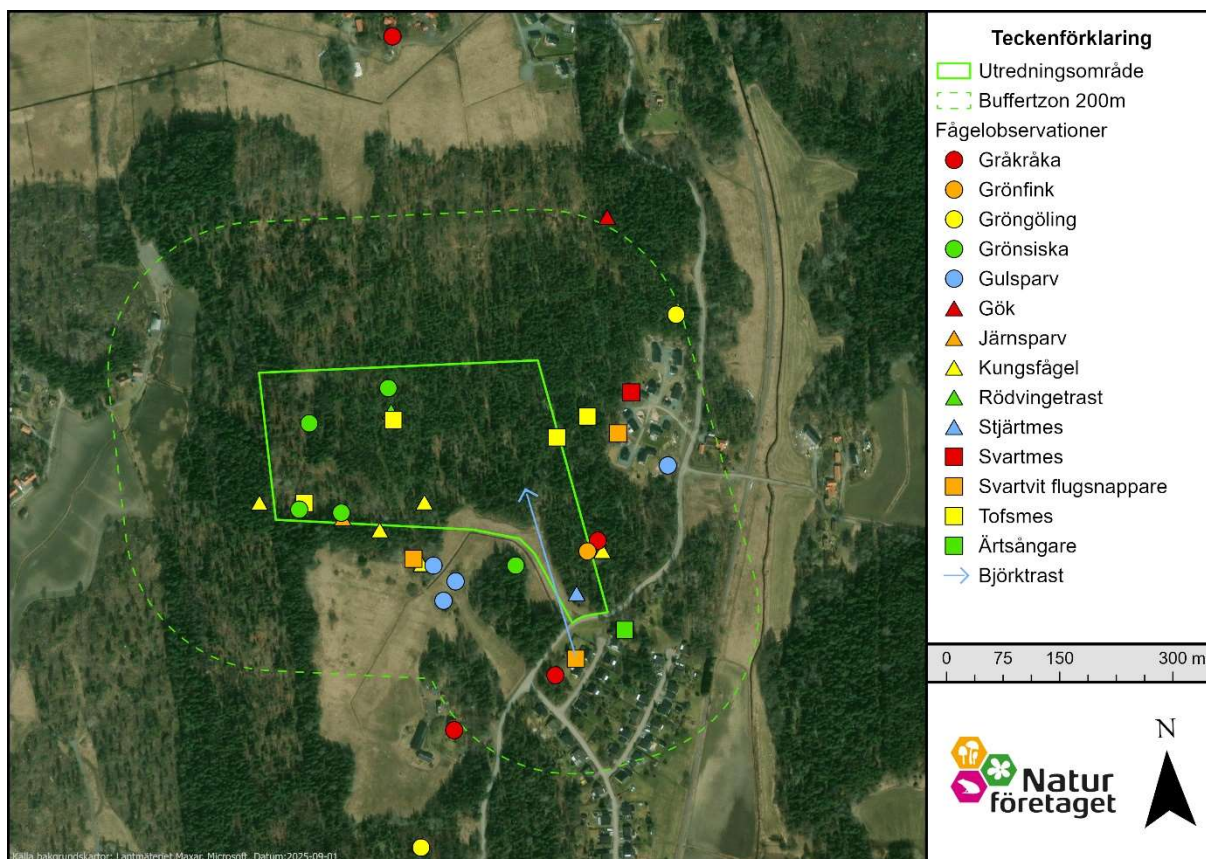
SLU Artdatabanken. *Uttag av fynd av naturvårdsarter ur relevanta databaser*. Artfakta.

<https://fyndkartor.artfakta.se> (2025-06-11)

SLU Artdatabanken. *Uttag av skyddsklassade arter ur databaserna Artportalen och*

Observationsdatabasen. <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/> (2025-06-11)

Bilaga 1. Karta över artfynd

Figur 1. Kartbild över fynden av naturvårdsintressanta fågelarter som gjordes under inventeringen. I kartbilden syns även utredningsområdets gränser.

Bilaga 2. Tabell över häckningskriterier

Tabell 1. Tabell över häckningskriterier enligt Artportalen och Svensk fågelatlas.

Artportalen - aktivitet	Svensk fågelatlas - häckningskriterier	Häckningskategori
Bo, ägg/ungar	Ägg eller ungar <u>sedda</u> i bo	Säker häckning
Bo, hörda ungar	Ungar hörda i bo	Säker häckning
Ruvande	Bo där adult setts ruvande	Säker häckning
Äggskal	Äggskal påträffade	Säker häckning
Föda åt ungar	Adult med föda åt ungar	Säker häckning
Bär exkrementssäck	Adult som bär exkrementssäck	Säker häckning
Besöker bebott bo	Adult lämnar eller flyger in i eller till bo eller bohål på sätt som tyder på att boet är bebott	Säker häckning
Pulli/nyligen flygga ungar	Nyligen flygga ungar eller dunungar	Säker häckning
Nyligen använt bo	Använt bo påträffat	Säker häckning
Avledningsbeteende	Avledningsbeteende, eller fågel som spelar skadad	Säker häckning
Bobygge	Bobygge, utgrävande eller uthackande av bohål (inkluderar transport av bomaterial)	Säker häckning
Ruvfläckar	Adult med ruvfläck (oftast bara aktuellt i samband med ringmärkning när fåglar kan studeras i handen)	Trolig häckning
Upprörda, varnande	Ängsligt eller oroligt beteende eller varningsläten från adulta fåglar tydande på ägg/ungar i närheten	Trolig häckning
Bobesök?	Besök vid sannolik boplats (t.ex. hålbyggande fåglar som undersöker håligheter, ladusvalor som flyger in i en lada)	Trolig häckning
Parning/parningsceremonier	Parningsceremonier och spel/lekar, eller parning	Trolig häckning
Permanent revir	Permanent revir sannolikt genom observation av revirbeteende eller motsvarande på samma plats under minst två olika dagar	Möjlig häckning
Par i lämplig häckbiotop	Par i lämplig häckningsbiotop under häckningstid	Möjlig häckning
Spel/sång	Sjungande hanne, andra häcknings- eller revirläten eller annat motsvarande beteende iakttaget under häckningstid	Möjlig häckning
Obs i häcktid, lämplig biotop	Observerad under häckningstid i möjlig häckningsbiotop	Möjlig häckning
Obs i häcktid, lämplig biotop	Observerad under häckningstiden	Möjlig häckning

Bilaga 3. Tabell över samtliga noterade fågelarter

Tabell 1. Tabell över samtliga fågelarter som noterats under Naturföretagets inventering.

Artnamn	Häckningskategori
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	Ingen häckning
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	Ingen häckning
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	Möjlig häckning
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	Möjlig häckning
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Möjlig häckning
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	Möjlig häckning
Fasan <i>Phasianus colchicus</i>	Möjlig häckning
Gråkråka <i>Corvus cornix</i>	Ingen häckning
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	Möjlig häckning
Gröngöling <i>Picus viridis</i>	Ingen häckning
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	Möjlig häckning
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	Möjlig häckning
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	Möjlig häckning
Gök <i>Cuculus canorus</i>	Möjlig häckning
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	Möjlig häckning
Kaja <i>Corvus monedula</i>	Ingen häckning
Koltrast <i>Turdus merula</i>	Möjlig häckning
Korp <i>Corvus corax</i>	Ingen häckning
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	Möjlig häckning
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	Möjlig häckning
Mindre korsnäbb <i>Loxia curvirostra</i>	Möjlig häckning
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>	Möjlig häckning
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	Möjlig häckning
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	Möjlig häckning

Artnamn	Häckningskategori
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	Möjlig häckning
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	Möjlig häckning
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Möjlig häckning
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	Ingen häckning
Skata <i>Pica pica</i>	Möjlig häckning
Skogssnäppa <i>Tringa ochropus</i>	Möjlig häckning
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	Möjlig häckning
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	Möjlig häckning
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	Möjlig häckning
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	Möjlig häckning
Svartmes <i>Periparus ater</i>	Möjlig häckning
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	Möjlig häckning
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	Möjlig häckning
Talgoxe <i>Parus major</i>	Möjlig häckning
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	Möjlig häckning
Tofsmes <i>Lophophanes cristatus</i>	Möjlig häckning
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	Möjlig häckning
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	Möjlig häckning